

Guia de l'assignatura

Identificació

Nom de l'assignatura: Llengua catalana

Àrea: Filologia catalana	Titulació: Humanitats
Tipus: Troncal/Obligatòria	
Crèdits (ECTS): 4,5	
Professors: Jaume Solà i F. Josep Gómez	

Descripció

1. Descripció, objectius i propòsits de la formació:

Aquesta assignatura cobreix els aspectes principals de la gramàtica i de l'ús de la llengua catalana, com a base per a la competència grammatical, textual i comunicativa de l'alumne.

L'objectiu de l'assignatura és el domini oral i escrit de la llengua catalana a partir de tres eixos:

- la competència grammatical (sintaxi i fonologia) i lèxica en llengua estàndard;
- la competència comunicativa (en particular, per a saber expressar amb claredat els problemes lingüístics)
- la variació diafàsica (de registre) i dialectal.

2. Mòduls, blocs, temes o apartats:

1. Variació i ús de la llengua catalana.
  - 1.1. Variació dialectal i domini lingüístic.
  - 1.2. Variació discursiva: registre formal i col·loquial.
  - 1.3. Gramàtica prescriptiva i descriptiva; la llengua estàndard.
2. Gramàtica de la llengua catalana.
  - 2.1. L'estructura morfosintàctica del català.
    - 2.1.1. L'estructura del mot:
      - formació de mots: derivació i composició; productivitat.
      - flexió nominal i flexió verbal; casos problemàtics.
      - els pronoms febles; casos problemàtics.
    - 2.1.2. L'estructura de la frase:
      - l'estructura predicativa:
        - règim verbal.
        - predicació nominal
      - l'estructura sintagmàtica:
        - els constituents de la frase
        - la preposició; canvi i caiguda
        - estructures i conjuncions de coordinació i subordinació.
        - les oracions de relatiu.
      - l'estructura informativa:
        - tema i rema; ordre de mots.
        - la passiva
    - 2.2. L'estructura fonològica del català.
      - 2.2.1. Inventari bàsic.
      - 2.2.2. Fenòmens fonològics.
  3. Lèxic de la llengua catalana.
    - 3.1. El règim de les unitats lèxiques.
    - 3.2. Diccionaris
      - el subjecte: el·lipsi i ordre de mots.

3. Bibliografia comentada:

L'obra de referència bàsica per a la caracterització de la llengua estàndard és:

FABRA, POMPEU, *Gramàtica catalana*, Barcelona, Teide, 1956.

Com a obres de consulta sobre problemes normatius, recomanem:

J. BADIA, N. BRUGAROLAS, R. TORNÉ i X. FARGAS, *El llibre de la llengua catalana*, Barcelona, Castellnou Edicions, 1997.

J. COSTA, R. FITÉ, J.M. MESTRES i M. OLIVA, *Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos*, Barcelona, Eumo/Universitat de Barcelona/Universitat Pompeu Fabra/Associació de Mestres Rosa Sensat, 1995.

L'alumne que ho necessiti, pot trobar exercicis de normativa autocorrectius en les obres següents:

J. RUAIX, *El català / 1*, Moià, Ruaix Editor, divs. eds.

El català / 2, Moià, Ruaix Editor, divs. eds.

El català / 3, Moià, Ruaix Editor, divs. eds.

C. MARTÍNEZ (coord.), *Clicat. Curs interactiu de llengua catalana*, Barcelona, Universitat de Barcelona, 2002 ("Col·lecció Team").

Per a consultes sobre la gramàtica descriptiva del català, recomanem:

SOLÀ, JOAN et al. (eds.), *Gramàtica del català contemporani*, Barcelona, Empúries, 2002

Aquesta obra conté informació suficient de qualsevol aspecte de la gramàtica del català (fonologia, morfologia i sintaxi). L'alumne la pot utilitzar com a obra de consulta general. Hi farem referències puntuals i n'extraurem materials.

- Com a obres específiques de fonètica, fonologia i morfologia, es poden consultar les següents, de les quals s'extrauran materials de treball del curs:

BONET, EULÀLIA i LLORET, M. ROSA, *Fonologia catalana*, Barcelona, Ariel, 1998.

BONET, EULÀLIA, LLORET, M. ROSA i MASCARÓ, JOAN, *Manual de transcripció fonètica*, Bellaterra, Publicacions de la UAB, 1997.

RECASENS, DANIEL, *Fonètica i fonologia catalanes*, Barcelona, Encyclopædia Catalana, 1993.

MASCARÓ, JOAN, *Morfologia*, Barcelona, Encyclopædia Catalana, 1986.

- Com a obres de sintaxi (a més de Solà 2002):

RAMOS, J.R., *Introducció a la sintaxi*, València, Tàndem, 1992.

- Per al treball sobre el lèxic i la variació dialectal, es pot recórrer a:

VENY, JOAN, *Els parlars catalans*, Barcelona, Empúries, 1989.

Diccionaris normatius:

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS, *Diccionari de la llengua catalana*, Barcelona/Palma de Mallorca/València, Edicions 3 i 4, Edicions 62, Editorial Moll, Encyclopædia Catalana, Publ. de l'Abadia de Montserrat, 1995.
[<pdl.iec.es/entrada/diec.asp>](http://pdl.iec.es/entrada/diec.asp)

Gran diccionari de la llengua catalana, Barcelona, Encyclopædia Catalana, 1998.
[<www.grec.net/home/cel/dicc.htm>](http://www.grec.net/home/cel/dicc.htm)

Diccionaris descriptius:

ALCOVER, ANTONI M. i MOLL, FRANCESC DE B. *Diccionari català-valencià-balear*, Palma de Mallorca, Editorial Moll, 1931-1962.
[<dcvb.iecat.net/default.asp>](http://dcvb.iecat.net/default.asp)

COROMINES, JOAN, *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*, Barcelona, Curial/La Caixa, 1980-1991.

4. Referències per a estructurar el treball de l'alumne

El treball s'estructurà en els següents blocs:

a) Treball presencial:

- a.1) Exposició d'un bloc temàtic per part del professor.
- a.2) Exercicis de comprensió i consolidació sobre cada bloc temàtic.
- a.3) Exercicis de pronunciació i elocució (lectura o explicació lliure).
- a.4) Discussió d'un text llegit (vegeu c.1).

b) Treball tutoritzat:

Comentari escrit de 5 pàgines sobre un fragment seleccionat de la bibliografia.

c) Treball autònom:

- c.1) Lectura de textos sobre un tema gramatical que es discutirà a classe.
- c.2) Estudi de seguiment i de repàs.

5. Competències a desenvolupar

Competència	Indicador específic de la competència
Comunicació escrita (expressió i comprensió)	Dominar correctament la llengua catalana (a nivell fonètic, fonològic, morfològic, sintàctic i normatiu) Organitzar i redactar textos escrits d'una manera clara, correcta i apropiada a cada circumstància.
Comunicació oral (expressió i comprensió)	Expressar-se de forma adequada, eficaç i lingüísticament correcta en diferents situacions formals de tipus oral (lectures, conferències, presentacions diverses, exposicions en diferents àmbits, etc.)
Anàlisi i síntesi	Identificar els fenòmens més importants de la gramàtica i el lèxic del català i saber-ne parlar amb la terminologia i el registre adequats.

Avaluació

Bloc/Apartat/tema	Pes	Descripció
1. Variació i ús de la llengua catalana.	20%	Les variables en l'ús de la llengua (normativa, dialectal i de registre) s'han d'avaluar com a coneixement bàsic i, sobretot, en relació amb la resta del temari.
2. Gramàtica de la llengua catalana.	65%	La gramàtica s'ha d'avaluar en sentits: - competència en llengua estàndard oral i escrita. - capacitat d'identificar els fenòmens principals de la gramàtica i del català i la seva importància expressiva. - capacitat d'expressar-se sobre aquest fenòmens amb la terminologia adequada.
3. Lèxic de la llengua catalana	15%	Els problemes de lèxic s'han d'enfocar en dos sentits: - domini del lèxic estàndard. - coneixement de la variació lèxica més important i la tensió que comporta per a l'estandardització.

Procediments d'avaluació

Procediment	Criteris d'avaluació	Pes
Prova final	- Competència en llengua catalana. - Capacitat per a identificar-hi aspectes descriptius amb la terminologia adequada.	70%
Comentari escrit	- Capacitat d'anàlisi i síntesi. - Capacitat expressiva en llengua formal adequada a la descripció lingüística.	15%
Discussió d'un tema grammatical	- Capacitat d'entendre i exposar els problemes lingüístics amb la terminologia adequada - Capacitat de raonar i argumentar	15%